PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto III - Cena 10 lir - 6 jugolir - 2.50 din — TRST četrtek, 16. oktobra 1947 — Poštnina plačana v gotovini / Spedizione in abbon. postale — Štev. 721

"TEDEN DEMOKRATIČNEGA TISKA STO-ja"

Ponovno opozarjamo vse naše čitatelje na natečaj za dve črtici, en spominski zapis, eno novelo iz partizanskih borb in eno pesem s poljubno vsebino, ki ga je razpisal Prireditveni odbor za «Teden demokratičnega tiska STO-ja», ki bo od 1. do 9. novembra t. l. — Rokopise na naslov: Uprava revije «Donne» — ul. Machiavelli 13 — Trst — najkasneje do 25. oktobra t. l.

NOV UDAREC KOLONIALNIM DRŽAVAM

V varstveni komisiji so sprejeli resolucijo, s katero izražajo upanje, da bo v čim krajšem času prenehal kolonialni sistem - Jugoslovanski delegat izjavlja, da bi hotele ZDA doseči od „male skupščine" to, kar niso mogle doseči v Varnostnem svetu

Lake Success, 15. — V komisiji za varstvo OZN je bil sprejet sklep, s katerim izraža komisija upanje, da bo v najkrajšem času prenehal kolonialni sistem. Za sklep je glasovalo 25 delegatov, proti pa 23, pri čemer so se 3 delegati vzdržali glasovanja. Ugoden izid glasovanja so zagotovile slovanske, arabske, orientalne in nekatere južno-ameriške države. Proti predlogu so glasovale: ZDA, Anglija, Francija, Holandska in one države, ki imajo kolonije, oz. ki so s kolonialnimi državami tesno povezane.

Sirija je v komisiji za Palestino predlagala, naj se Angliji priporoča, da pripravi dogovor z OZN glede varstva Palestine, ki ga naj prevzame OZN. Anglija mora kot država, ki bo vodila upravo Palestine tekom prehodne dobe, jasno izraziti, da bo ustanovljena neodvisna demokratična palestinska država z izvoljeno ustavodajno skupščino, v kateri bodo prebivalcem zajamčene civilne in verske pravice in da bo oblikovana vlada, ki bo naslednica začasne prehodne uprave.

Irak je sporočil komisiji za Palestino, da so Arabci proti delitvi Palestine. Židovska tajna radio-postaja Irguna je isto tako proti delitvi Palestine in poudarja, da bi bila še celotna Palestina premajhna za naselitev vseh onih milijonov Židov, ki se želijo naseliti v Palestini. Nasprotno pa je predsednik izvršnega odbora židovske agencije na tiskovni konferenci v Jeruzalemu izjavil, da pomeni podpora Sovjetske zveze za ustanovitev samostojne židovske države zgodovinski dogodek. Posledic te odločitve ne bosta mogla tudi Attlee in Bevin spremeniti. Na ta način se bodo Židje lahko vrnili v Palestino kot v novo židovsko državo.

Na splošno presojajo v Palestini položaj tako, da po odločitvi Sovjetske zveze ne obstoji noben dvom, da bo OZN izvedla načrt delitve Palestine. Pomanjkljivost delovanja OZN obstoji največ v tem, da ne zna najti pravilne rešitve v podrobnih vprašanjih, kar najbolj dokazuje primer izbire tržaškega guvernerja, glede katerega razpravlja že tri mesece brezuspešno.

List «Al Balagh» v Kairu objavlja vest, da je egiptska vlada poslala na palestinsko mejo 10 tisoč vojakov z motoriziranim topništvom in tanki in da egiptski generalni štab proučuje vprašanje o novih ojačenjih.

Na izvajanja jugoslovanskega delegata v juridični komisiji, ko je obtožil ZDA, Anglijo in Francijo, da zavlačujejo rešitev vprašanja o vojnih zločincih, je danes odgovoril angleški delegat Shawcross. Izjavil je, da bo Anglija preučila vse od jugoslovanskega delegata navedene primere in da je tudi njeno mnenje, da vojni zločinci ne smejo uteči kazni. Zato da bo Anglija podvzela vse, da vojne zločince izsledi in nato kaznuje.

V politični komisiji OZN so se zastopniki Belgije, Kitajske, San Salvadorja, Turčije in Uruguaya izjavili za ustanovitev «majhne skupščine». Delegati Češkoslovaške in Jugoslavije so se, kakor včeraj SZ protivili tej ustanovitvi.

Belgijski delegat je v debati zatrjeval, da je ameriški predlog za ustanovitev majhne skupščine v skladu z načeli ustanovne listine in ustanovitev nove komisije prikladna za notranje delovanje OZN. Belgijski delegat je dalje omenil, da bi bila majhna skupščina posebno prikladna za razjasnitev podobnih vprašanj, kakor je palestinsko in grško, ki jih ne bo mogoče urediti pred zaključkom sedanjega zasedanja glavne skupščine. Zato velja po njegovem mnenju izvesti ta poizkus, čeprav bo Belgija predlagala nekatere popravke ameriškega predloga.

Nato je jugoslovanski delegat Vladimir Popovič poudaril, da je Jugoslavija proti ameriškemu predlogu, s katerim bi hotele ZDA doseči z novo komisijo to, česar niso mogle doseči z Varnostnim svetom. Ameriška politika, ki zasleduje delitev sveta v dva bloka, bo samo povečala protiameriško čustvovanje in oslabila ugled ZDA.

Predstavnik Češkoslovaške je podal proti ameriškemu predlogu svoje ugovore iz praktičnega stališča, zlasti v pogledu finansiranja nove komisije.

Konferenca o kolonijah

London, 15. — Konferenca namestnikov štirih zunanjih ministrov, ki se bavi z vprašanjem bivših italijanskih kolonij, je razpravljala danes o sestavi delegacij štirih velesil, ki bodo tvorile preiskovalno komisijo. V tem vprašanju še ni prišlo do končnega sklepa.

ZDA so predlagale, naj delegacije posameznih držav štejejo največ osem članov. Zastopnik Sovjetske zveze se je protivil francoskemu stališču, na podlagi katerega bi smelo glavno poročilo, ki ga bo komisija sestavila, spremeniti posamezne točke ločenih poročil, ki se nanašajo na posamezne kolonije. Štirje namestniki bodo že sedaj pozvali na italijanskih kolonijah interesirane vlade, naj v 14 dneh pismeno ali ustno sporočijo svoje stališče. Še pred njimi bodo zaslišani Egipt in Abesinija. Namestniki so se nadalje posvetovali, po kakšnem vrstnem redu naj preiskovalna komisija obišče kolonije. Anglija je zopet vztrajala na tem, naj bi Libijo obiskala zadnjo. Sovjetski in francoski zastopniki sta si pridržala odgovor.

ZDA snujejo vzhodni blok

Kairo, 15. (Tanjug) — Glede vesti, ki jo je oddajal radio Beirut o načrtu za ustvaritev vzhodnega bloka, ki bi vseboval arabske države, Turčijo, Grčijo in verjetno tudi Italijo, opozarja list «Al Djamahir» na izjave, ki jih je podal voditelj ameriške vojaške misije v Londonu Short, ki je pretekli teden odpotoval v Egipt in Srednji vzhod: «Mi podpiramo še posebno načrt za ustvaritev vzhodnega bloka. Taka zveza vzhodnih držav bi bila koristna tako za te države, kakor za ostali svet, ker se moramo upreti rdeči nevarnosti, ki hoče zrušiti kapitalizem in pripeljati delavski razred na oblast.»

Kakor se vidi, poudarja list, želi Short, da ameriški imperializem vlada nad arabskimi državami, da jih spremeni v napadalna oporišča proti Sovjetski zvezi in drugim demokratičnim državam. S tem, da vzdržujejo kolonizacijske sile v teh državah, postajajo jasni poizkusi uveljavljanja kolonizacijskega načrta, kakor se dogaja v Grčiji. Za to je dolžnost egiptskega ljudstva, da ostane budno in prepreči te spletke z ojačanjem svojega nacionalnega gibanja.

BUDIMPEŠTA. — V Budimpešti se bodo 19. t. m. začela trgovinska pogajanja med Madžarsko in Francijo. V kratkem bo Madžarska začela pogajanja tudi z Dansko.

Britanske oblasti zatirajo Koroške Slovence

Ljubljana, 15. (Tanjug) — *Pred britanskim vojaškim sodiščem v Beljaku na Koroškem se je začela razprava proti Karlu Peru, tajniku koroške mladinske delovne brigade na progi Šamac-Sarajevo. Britanski vojaški tožilec obtožuje Pera, da je nosil zastavo, ki jo je koroška mladinska brigada prejela kot priznanje za delo na mladinski progi. Ko so se člani te brigade vrnili na Koroško, so jih britanski vojaki in avstrijski orožniki napadli. Karl Pero je bil ranjen in so ga nato odpeljali v zapor v Beljaku, kjer so ga britanski vojaki pretepali.*

Ta primer je dokaz o zatiranju koroških Slovencev in o pomanjkanju sleherne zakonitosti. Slovensko-koroška mladina je predložila ameriškemu poveljstvu resolucijo, s katero zahteva izpustitev Pera.

Razgovori v Gorici glede razmejitve

Rim, 15. — Danes so se v Gorici pričeli razgovori med jugoslovansko in italijansko komisijo glede načrta dela in sestave komisije za razmejitev.

KULTURNI DOGOVOR med FLRJ in Madžarsko

Govor maršala Tita in Lajoša Dinješa

Beograd, 15. — Danes so na zunanjem ministrstvu podpisali dogovor o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Madžarsko. Za Jugoslavijo je podpisal predsednik odbora za kulturo Marijan Stilinovič, za Madžarsko pa zunanji minister Molnar.

Po podpisu je Stilinovič v kratkem govoru poudaril, da predstavlja ta dogovor nov korak za utrditev prijateljstva med Madžarsko in Jugoslavijo. Nikakor se ne morejo obnoviti stari spori in prijateljstvo med ljudstvom obeh držav se bo vedno bolj utrdilo. Kulturni dogovor, ki je bil pravkar podpisan, ne predstavlja samo sodelovanja med književniki, znanstveniki in dijaki, pač pa stremi po zbližanju obeh ljudstev, tako da se bodo široke delovne množice v Madžarski in Jugoslaviji vedno bolje spoznavale. Zato predstavlja današnji dogovor orodje miru, sodelovanja in prijateljstva med narodi na splošno in še posebej med madžarskim in jugoslovanskim ljudstvom.

Madžarski zunanji minister Molnar je poudaril, da si je nova Madžarska postavila za smoter, utrditev demokracije in izgradnjo države. To pa se da doseči samo v miru. Zato vodi madžarska republika miroljubno politiko. V ta namen želi Madžarska predvsem sodelovati s sosednimi narodi. Ni gol slučaj, da je Madžarska podpisala kulturni dogovor ravno z Jugoslavijo, ker madžarsko in jugoslovansko ljudstvo čutita drugo do drugega veliko simpatijo, čeprav ju je reakcija skušala ločiti.

Minister Molnar je ob zaključku dejal, da bo podpis tega dogovora v veliki meri pripomogel k spopolnitvi prijateljskih odnosov in k boljšemu spoznavanju in zbližanju jugoslovanskega in madžarskega ljudstva.

Maršal Tito je danes priredil banket v čast madžarskim gostom. Na banketu je maršal Tito poudaril, da sedanji obisk potrjuje, da je to pravilna pot za utrditev odnosov med obema državama. To potrjujejo tudi dosedanji uspehi. Dejal je dalje, da je treba izbrisati preteklost, ki je bila vzrok sporov. Narodi nove Jugoslavije se veselijo nad tem, da je madžarsko ljudstvo premostilo toliko težkoč za utrditev ljudske demokracije. Jasno je, je dejal maršal Tito, da za nas ni isto, ali je na naših mejah država z režimom, ki vodi ekspanzionistično politiko ali pa država z demokratičnim režimom, ki teži po sodelovanju in zbližanju z drugimi narodi. Zato smo napravili vse mogoče, da pomagamo madžarskemu ljudstvu, da na najboljši način uredi svoje razmere, zase in v korist dobrih odnosov z vsemi državami Vzhoda — kakor jih imenujejo reakcionarji — in v korist svetovnega miru.

Naša želja je, da pride med vsemi državami, s katerimi smo sklenili gospodarske in politične stike in s katerimi nas vežejo skupni interesi za utrditev miru v svetu, do popolnega sodelovanja. Vedno smo želeli, da države nove demokracije do kraja izvedejo to svojo demokracijo tudi glede mednarodnih odnosov. Po veliki katastrofi, ki jo je povzročila vojna, mislim, da je prišel čas, ko ne more biti več ovir za rešitev teh vprašanj. Želim mladi madžarski republiki popoln gospodarski in politični uspeh.

Madžarski ministrski predsednik Lajoš Dinješ je v odgovoru poudaril napore nove Madžarske za utrditev demokracije. Madžarsko ljudstvo občuduje novo Jugoslavijo, kjer ne poznajo narodnostnega zatiranja in kjer kljub velikim naporom starega madžarskega režima proti Jugoslaviji uživajo Madžari enakopravnost in največjo možnost razvoja. Za to se Jugoslaviji zahvaljujemo.

«H. Q. VENEZIA GIULIA POLICE FORCES - FTT

OBVESTILO

V zvezi z ukazom ZVU št. 8, ki odreja žigosanje osebnih izkaznic, je razumeti pomen besede «nazionalità» za «nationality» iz člena II. odstavek 2 (A) 4 tako, da ta beseda pomeni ime države, na katero bi se bil moral prosilec obrniti za izstavitev potnega lista na dan 14. septembra 1947.

Prevod angleške besede «nationality» se glasi v italijanščini «cittadinanza» in «državljanstvo» v slovenščini.

Podpisan:
major W. H. Hare
supt. C.I.D.»

To obvestilo je objavljeno na sedežih policije, kjer se vrši žigosanje osebnih izkaznic.

Admiral Stone in njegovi trobentači

«Italijanska aviacija z italijanskimi piloti in osebjem je bila tista, ki je omogočila Titu in njegovim četam, da so se lahko borile toliko časa, ker je bila zavezniška aviacija v tistem času resno zaposlena z drugimi operativnimi nalogami.»

Tako je zapisal nekje angleški admiral Ellery Stone *in «Voce libera» je to z velikimi črkami v glavi lista na prvi strani ponatisnila.*

Toda ni poteklo niti pol ure po izidu te številke, ko se je v našem uredništvu že javil tržaški Slovenec, bivši intendant III. *partizanske aviatičarske čete v Brindisiju in dejal:*

«Prosim, da objavite v zvezi s citatom v današnji številki «Voce libera» sledeče:

«Naša III. aviatičarska četa s sedežem v Brindisiju je štela 120 mož posadke. Razen dveh Italijanov (eden iz Bolonje in drugi iz Modene) smo bili sami primorski Slovenci. Kje in koliko je bilo ostalih partizanskih aviatičarskih formacij, ne vem točno, toda gotovo je, da jih je bilo mnogo in da so bile sestavljene prav gotovo vsaj 99% iz Jugoslovanov. Od nas 120 je vedno letelo 100. Naš logor je bil štev. 334 Ving BAF (Balkan Air Force).

Naša četa je pomagala narodno-osvobodilni vojski v Jugoslaviji med VI. in VII. ofenzivo: prevažali smo vsako noč iz Italije v Jugoslavijo material, nazaj smo pa vozili ranjence. Toda nismo pomagali samo jugoslovanskim partizanom, temveč tudi italijanskim v severni Italiji. Če se torej lahko govori, kdo je komu pomagal, smo moji tovariši in jaz žive priče, da smo mi Slovenci pomagali italijanskim partizanom in ne samo italijanskim, temveč tudi grškim v Grčiji, albanskim v Albaniji, francoskim v Franciji. Petkrat pa smo leteli celo na Poljsko.»

Vidi se torej, da je omenjena trditev, v kolikor sploh obstoja, navadni falsifikat zgodovinskih dejstev zadnje svetovne vojne. Cilj takšnega falsificiranja pa je v sklopu sedanje anglo-ameriške imperialistične politike jasen in ne potrebuje nikakršnega komentarja.

Admiral Stone in «V. l.» naj bi se rajši vprašali, kdo je omogočil Titu in njegovim četam, da so se lahko toliko časa borile za časa italijanske okupacije Jugoslavije, ko so jih napadali tudi italijanski fašistični in kraljevski letalci? Titovi vojaki so tedaj vzdržali, italijanski kraljevski vojaki pa so bežali in se pustili razoroževati celo od 14-letnih otrok. To je bilo takrat, ko se je «Voce libera» imenovala še «Il Piccolo» ali pa še slabše.

STAVKE V FRANCIJI SE ŠIRIJO

Proglas Splošne konfederacije dela na delavstvo - Protizakonito postopanje vlade - Odstranitev Ramadiera bi bila v korist Francije - Izplačilo 50 milijonov dolarjev

Pariz, 15. — Splošno udruženje dela je danes objavilo proglas, v katerem poziva delavstvo, naj izdatno podpira stavkajoče, da jim s tem zagotovi uspeh. V istem pozivu protestira udruženje proti zaposlitvi vojske in policije, ki ima samo ta namen, da uduši stavko delavcev na podzemeljski pariški železnici.

Poziv smatra kot protizakonit vladni apel na prostovoljne delavce, ki naj nadomeščajo stavkajoče, in njen namen, da bi mobilizirala osebje podzemeljske železnice.

Delavsko udruženje poudarja, da so zahteve stavkajočih upravičene in jim zagotavlja solidarnost udruženja samega. Isto tako so upravičene zahteve delavstva in nameščencev trgovinske mornarice.

Zdi se, da se bo stavka pri podzemeljski železnici zaposlenih delavcev raztegnila tudi na delavce in nameščence trgovinske mornarice in sicer na dan 17. t. m. če ne bo ugodeno njihovim zahtevam glede povišanja mezde. Prav tako je delegacija udruženja delavstva in nameščencev pri razsvetljavi in plinu sporočila vladnemu predsedniku, da zahteva 11% povišek mezd tudi v njihovo korist. V Renaultovih tovarnah so delavci v dveh oddelkih prekinili stavko do razglasitve tajnega glasovanja, s katerim bodo delavci in nameščenci končno odločili, ali so za ali proti splošni stavki.

Ravnatelj pariške avtobusne družbe je pozval sindikate osebja, ki je sedaj v stavki, da morajo delavci nastopiti jutri delo, ker bo sicer vlada podvzela ukrepe, da omogoči avtobusni promet. Udruženje sindikatov pariškega okrožja je sklicalo sejo, da preuči položaj in zavzame svoje stališče. Po zadnjih vesteh bodo jutri v vseh pristaniščih Francije in Alžira delavci in vse drugo osebje trgovinske mornarice kljub pogajanjim z vlado stopili v stavko.

V Dakarju v francoski zapadni Afriki se je pričela generalna stavka tamkajšnjih železničarjev. Guverner smatra stavko kot protizakonito, čeprav je delavski sindikat apeliral na razsodišče. Guverner je predlagal proti voditeljem sindikata afriških železničarjev uvedbo sodnega postopka.

«Humanité» opisuje položaj, ki je nastal zaradi stavkovnega gibanja v Parizu. Ugotavlja nered, ki vlada v prestolnici in kritizira Ramadiera kot najslabšega reakcionarja. Očita mu, da uporablja sisteme, ki osporavajo delavstvu pravico stavke. Članek zaključuje z besedami, da bi bilo v korist Francije, če bi Ramadiera spodili z vlade.

List «Franc Tireur» zahteva od onih, ki vedno napadajo sindikalizem, naj upoštevajo, da je ravno sindikalizem izraz discipline in moči delavstva in da ga hočejo njegovi nasprotniki ravno zavoljo bojazni pred njegovo silo uničiti. Slabost delavstva, tako zaključuje list, je nastopila samo tedaj, kadar so bili delavci notranje deljeni.

Danes se je sestal ministrski svet, na katerem je poročal Bidault o svojih razgovorih z državniki ZDA. Nekateri politični krogi smatrajo, da bo vlada odklonila tekom stavke vsaka pogajanja z delavstvom. Odklanja tudi plačilo onih mezd, ki odpadejo na dneve stavke.

V Dunkerqueu je govoril Ramadier in hotel potolažiti poslušalce z izjavo, da bo večina kreditov iz Marshallovega načrta uporabljena za obnovo. V Strasburgu pa je Bidault opravičeval položaj Francije z revščino Anglije, ki je svoječasno finansirala ves svet, danes pa ne more kriti niti lastnih potreb.

Predsednik Truman je po poročilih iz Washingtona pooblastil ameriške vojne sile v Nemčiji, naj izplačajo Franciji v frankih 50 milijonov dolarjev in sicer iz naslova plačila za blago in živila, ki jih je prejela ameriška vojska tekom svojega bivanja v Franciji in v francoski severni Afriki.

V Pariz je prispela delegacija komisije za kredite ameriškega senata. Tam bo ostala več dni in proučevala Marshallov načrt, v kolikor zadene pomoč Franciji.

Velika stavka na Japonskem

Tokio, 15. — Agencija France Presse poroča, da nad 150 tisoč industrijskih delavcev stavka. Nad milijon delavcev pa grozi, da bo prekinilo delo ob koncu tega meseca, če jim ne bodo zvišali mezd od 50 do 100%. Tudi nameščenci pri električnih podjetjih, pri prevoznih podjetjih in železnicah bodo začeli stavkati 21., 26. in 30. oktobra, če ne bodo dobili zadoščenja. V uradnih krogih izjavljajo, da gre za največjo delavsko ofenzivo po splošni stavki v februarju.

Angleško delovno ljudstvo proti vojnim hujskačem

Bukarešta, 15. — Laburistični poslanec Soley, ki je v skupini britanskih poslancev, ki potujejo po Romuniji, je izjavil, da je delovni polet romunskih delavcev napravil nanj globok vtis. Tak delovni polet sem videl pri jugoslovanskem ljudstvu, ko sem bil tam na obisku, je izjavil Soley. Pripomnil je, da je možno doseči trajni mir, samo če bodo tri velesile složne. Samo energičen nastop svetovne javnosti potom svojih demokratičnih organizacij in posebno še sindikatov in delavskih gibanj lahko prekriža račune reakcionarnim krogom, ki skušajo razbiti složnost velikih držav. Dejal je dalje, da se angleško delovno ljudstvo ne bo nikoli borilo proti Sovjetski zvezi.

Vojni hujskači bodo končali kakor Hitler

Praga, 15. — V Pragi se je vršilo veliko zborovanje, na katerem so govorili člani delegacije češkoslovaških pisateljev in novinarjev o svojih vtisih, zadobljenih na njihovem potovanju po SZ. Urednik lista «Rude pravo» je v svojem govoru izjavil, da se moč Sovjetske zveze iz dneva v dan veča. Vojni hujskači bodo doživeli enak konec kakor Hitler, ko je napadel Češkoslovaško. SZ je odločena braniti mir ne samo v interesu Češkoslovaške, marveč v interesu vsega sveta. Ob zaključku je govornik pozdravil v Stalinu prvega vojaka, zmagovalca in prijatelja češkoslovaškega ljudstva.

Churchillova fantaziranja

New York, 15. — Na nekem slavju Smithove ustanove v New Yorku je včeraj govoril ameriški vojni minister Forrestal in ameriški delegat pri OZN Austin. Iz Londona pa je v ta namen govoril po radiju Winston Churchill.

Vsi govori so izzveneli v duhu nasprotstva proti napredni demokraciji, zlasti pa so imeli ost proti Sovjetski zvezi. Churchill vidi v sedanjih dogodkih delitev sveta v dva nasprotujoča si tabora. Nadalje pravi, da bodo države, ki pripadajo «slovanskemu bloku» zapustile OZN, in da bo Sovjetska zveza ustanovila novo tozadevno mednarodno organizacijo, popolnoma neodvisno od sedanje OZN.

Ameriška «svoboda tiska»

Dunaj, 15. (Tanjug) — List «Salzburger Tagblatt», glasilo tamkajšnje komunistične stranke je dobil od ameriških oblasti nalog, da predloži odtise lista v cenzuro pred tiskom. Ta protidemokratični ukrep zadeva samo komunistični list, ne pa drugih tamkajšnjih listov.

Strokovni tečaji na mladinski progi

Zenica, 14. — Na mladinski progi so organizirali številne strokovne tečaje. Prometno ministrstvo je organiziralo tečaj za zdravstveno službo in za gradnje železnic. Učenci teh tečajev bodo delali pri gradnji železnice kot pomožni strokovnjaki. Tečaja za gradnje železnic se je udeležilo 1500 mladincev, tečajev za železniško službo pa 3500 mladincev. Po dveh mesecih prakse bodo te mladince sprejeli v službo.

Veliko zanimanje med mladinci je vzbudil tečaj za zidarje, ki se ga je udeležilo 1600 mladincev, in tečaj za rudarje, ki ga obiskuje 1300 mladincev. Organizirali so tudi številne druge tečaje.

KRATKE VESTI

BUDIMPEŠTA. — Minister za socialno skrbstvo je odobril posojilo 200 goldinarjev bivšim vojnim ujetnikom, ki so se vrnili iz Sovjetske zveze. Posojilo je brezobrestno in povračljivo v 4 letih.

SOFIJA. — V Sofiji se je zaključil kongres Narodne zveze bolgarskih žena. Kongresa so se udeležile delegacije Jugoslavije, Francije, Romunije, ČSR, Madžarske, Albanije, ZSSR in predstavnica grške demokratične mladine.

MOSKVA. — Češkoslovaški poslanik v ZSSR je včeraj izročil namestniku zunanjega ministra ratifikacijske listine mirovnih pogodb z Romunijo, Bolgarijo, Finsko in Madžarsko.

Kairo, 15. — Častniki egiptske policije stavkajo po vsej državi, ker niso mogli doseči povišanja plač.

39. rojstni dan Envera Hodže

Tirana, 15. — Nocoj je prispelo v Tirano 20 skupin, ki so prepotovale «vse poti, po katerih je hodil komandant». To potovanje so organizirali ob 39. rojstnem dnevu Envera Hodže. Te skupine so prepotovale 3150 km in na poti so se jim pridružile delegacije raznih krajev, ki so prinesle darila Enveru Hodži.

Romunski kralj poudarja prijateljstvo z ZSSR

Bukarešta, 15. — Pri otvoritvi rednega zasedanja romunskega parlamenta je kralj Mihael bral proglas, ki poudarja, da bo Romunija aktivno sodelovala pri delu za utrditev miru in da bo sodelovala z državami, ki spoštujejo neodvisnost in svobodo narodov.

Dejal je tudi, da tvori osnovo romunske zunanje politike prijateljstvo in sodelovanje na vseh področjih s Sovjetsko zvezo, ki vztrajno brani mir, demokracijo in neodvisnost narodov. Romunska vlada bo utrdila odnose z vsemi prijateljskimi državami in sklenila z njimi pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči.

Obnova mostov na Madžarskem

Budimpešta, 15. — Včeraj so pri Solnoku izročili prometu prvi železniški most z dvotirno progo čez Tiso. Od osvoboditve do danes so na Madžarskem obnovili na novo in zgradili 1905 majhnih in velikih mostov.

BRATISLAVA. — Danes je češkoslovaška vojska zasedla tri vasi, ki jih je na podlagi dogovorov mirovne pogodbe Madžarska odstopila ČSR.

Marshall zaskrbljen zaradi „zapadne civilizacije"

Lovett izjavlja, da bodo morali zopet sklicati konferenco šestnajstih

Washington, 15. — Državni podtajnik Lovett je na tiskovni konferenci izjavil, da bo Marshallov načrt in poročilo o začasni pomoči Evropi predloženo 10. novembra komisijam za zunanje zadeve in za dovoljevanje posojil. Lovett je mnenja, da se bo morala pariška konferenca ponovno sestati. Glede 93 milijonov dolarjev, ki jih je nakazala Franciji Export Import banka, je dejal, da je ta znesek ostal še od svoječasnega posojila, ki ga je najel za Francijo Blum. ZDA proučujejo možnost nakazati Franciji nadaljnjih 90 milijonov dolarjev, in sicer kot delež za zlato, ki so ga konfiscirali Nemci. Amerika bo tudi gledala na to, da bo povrnila Franciji čimprej stroške, ki jih je imela s prehrano ameriških čet tekom njihovega bivanja na francoskem ozemlju.

Na kongresu CIO v Bostonu je Marshall izjavil, da je gospodarska stalnost Evrope velike važnosti za ZDA, ker bo pripomogla tudi do politične stalnosti.

Govoril je tudi o nekaki «nevarnosti za zapadno civilizacijo», na katero sloni ameriška vlada in ameriški način življenja».

Poudaril je, da so ZDA sedaj v dobi svetovne krize, o kateri bi bilo blazno misliti, da se ji bo mogoče izogniti, ali da se nanjo ni treba ozirati.

O zunanji politiki je Marshall izjavil, da je glavno vprašanje v tem, da smo si na jasnem, ali bo človeštvo lahko svobodno organiziralo svoj socialni, politični in gospodarski obstoj po svoji želji, ali pa bodo o njegovem načinu življenja odločale male skupine ljudi, ki si do tega lastijo pravico.

Seveda ni pri tem povedal, da je treba te male skupine iskati v prvi vrsti med ameriškimi monopolisti, ki hočejo zagospodariti nad vsem svetom. To potrjuje dejstvo, da je nato poudaril potrebo nujne začasne «pomoči» Evropi čez zimo, da se prepreči usodna politična, gospodarska in psihološka razcepitev Evrope.

Dolarske težave med ZDA in Anglijo

London, 15. — Stafford Cripps, angleški minister za gospodarstvo je na nekem zborovanju žen, ki so pristašinje laburistične stranke, izjavil, da bo morala Anglija še nadalje skrčiti svoj uvoz, če ji ne bo uspelo dobiti dolarjev. S tem bo ogrožena angleška proizvodnja. To bo po drugi strani povzročilo nadaljnji padec izvoza. Cripps je poudaril, da mora Anglija povečati izvoz in pospešiti industrijsko proizvodnjo.

Med ZDA in Anglijo so pri pogajanjih, ki se vršijo v Washingtonu glede finansiranja stroškov v anglo-ameriški coni Nemčije, nastale težkoče. Voditelj angleške delegacije Strang je sporočil v London, da ZDA odklanjajo plačilo v šterlingih. Angleška vlada je namreč predlagala v Washingtonu znižanje stroškov, ki jih mora trpeti Anglija za vzdrževanje angleško-ameriške zasedbene cone v Nemčiji. Nadalje je predlagala, da bi ZDA dopustile Angliji, da bi znižala tozadevne stroške v dolarjih na ta način, da bi nabavila živež in surovine, namenjene Nemčiji v krajih, kjer je v obtoku šterling. Ameriška delegacija, ki vztraja, da se mora izvršiti plačilo 50 milijonov šterlingov v dolarjih, je povzročila s svojim stališčem Bevinu precejšnje težkoče.

Dunaj, 15. — List «Oesterreichische Volksstimme» piše o številnih pritožbah proti ameriški tajni policiji v Nižji Avstriji in na Salzburškem zaradi slabega ravnanja z ujetniki, ki se vračajo iz Sovjetske zveze. Ti ujetniki so podvrženi dolgim izpraševanjem in mnogo od njih je bilo aretiranih. Glavna vprašanja, ki jih postavljajo vojnim ujetnikom, se nanašajo na gospodarske zadeve in na obrambo Sovjetske zveze.

Lewis odstavljen

San Francisco, 15. — Podpredsednik AFL John Lewis je na kongresu te sindikalne organizacije dobil pri volitvah manjšino in bo zaradi tega odstavljen s podpredsedniškega mesta.

Clayton podal ostavko

Washington, 15. — Iz Bele hiše javljajo, da je podtajnik za gospodarstvo William Clayton podal ostavko. Kot vzrok navajajo slabo zdravstveno stanje njegove žene.

Vest o Claytonovi ostavki je napravila v Washingtonu velik vtis, ker so videli v njem ustvaritelja ameriške gospodarske politike, zagovornika gospodarskega liberalizma in pobudnika za odpravo carinskih ovir. Po drugi strani mu štejejo v dobro, da se je v svojih izjavah vedno izogibal zaostriti odnose ZDA do Sovjetske zveze. Claytona smatrajo tudi za najboljšega poznavalca evropskih gospodarskih razmer.

Nekateri londonski krogi menijo, da je treba iskati vzrok za Claytonov odstop v nasprotju stališča med njim in Marshallom. V Angliji se tudi bojijo, da bodo pogajanja, ki so se vršila med Claytonom in Crippsom in ki so bila že skoraj zaključena, obtičala na mrtvi točki.

Clayton si je pridobil tudi velik vpogled v evropske gospodarske razmere na podlagi svojega sodelovanja pri gospodarski konferenci v Ženevi. Znano je, da ga je del ameriškega tiska koncem avgusta t. l. ostro napadal zaradi tega, ker je v korist nekaterih evropskih držav, zlasti onih, ki so bile prizadete ob vojne, dopustil primerne koncesije. Tako spravljajo Claytonov odstop v zvezo z vestmi o novem sklicanju konference 16 držav v Parizu.

Kitajska ljudska vojska utrjuje svoje položaje

Na osvobojenem ozemlju ljudstvo svobodno voli ljudske odbore - Izvajanje agrarne reforme - Trgovanje s poslanskimi mesti v Nankingu

Nanking, 15. — Medtem ko ljudska osvobodilna vojska utrjuje svoje položaje na ozemlju, ki je bilo pred kratkim osvobojeno, si ljudstvo voli demokratične ljudske odbore. Odpravljen je kuomintangov režim in visoki davki. Začeli so že izvajati agrarno reformo; potrebnim delijo zemljo, hrano in orodje.

Iz Hong Konga poročajo, da so na Formozi začeli z vežbanjem kuomintangovih čet na podlagi ameriškega načrta. Na Formozi so mobilizirali v nove vojaške edinice 200.000 prebivalcev. Mnogo od njih je služilo v japonski vojski. Mornariško vežbanje bodo nadzorovali ameriški in japonski inštruktorji.

Iz Šangaja poročajo, da se bliža dan kuomintangovih «splošnih volitev». Ob tej priliki se je razvila nove vrste trgovina s prodajanjem glasov. Ponujajo se poslanska mesta tako za skupščino kakor za ustavodajni svet. «Trgovci z glasovi» so v tesni zvezi z vaškimi poglavarji in s krajevnimi oblastmi. Eden od teh trgovcev stanuje v nekem hotelu v Nankingu in ponuja za milijardo kitajskih dolarjev poslanska mesta.

Iz Londona je odpotovala britanska parlamentarna delegacija, ki bo obiskala razna kitajska mesta. Področja osvobojene Kitajske so povabila delegacijo, naj obišče osvobojena ozemlja. Voditelj delegacije lord Ammon se je zahvalil za vabilo. Izjavil je, da daje delegacija temu potovanju veliko važnost.

Sodelovanje med poljskimi socialisti in komunisti

Varšava, 15. — V Varšavi so med dijaki poljske socialistične in komunistične stranke podpisali dogovor o sodelovanju. Dogovor poudarja, da je zmaga demokratičnega bloka na Poljskem velike važnosti za državo in da je šolska reforma pripomogla k zbližanju dijakov v ideologijo in napori delovnih množic.

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA ZSSR

V Sovjetski zvezi ni brezposelnosti. V letih 1929 do 1931 je bila v kapitalističnih državah huda kriza. Na milijone evropskih in ameriških delavcev je ostalo brez sredstev. Samo Sovjetska zveza ni bila prizadeta od te svetovne krize. Leta 1929 je ZSSR začela izvajati petletko in 12 mesecev za tem je bila brezposelnost popolnoma odpravljena.

Vsa proizvodna sredstva in vsa naravna bogastva so last ljudstva. Finance in zunanja trgovina so v rokah države. V manj kot 13 letih je Sovjetska zveza postala prva industrijska država v Evropi in druga na svetu, ker je njena proizvodnja v zadnjih desetih letih pred vojno v veliki meri prekoračila proizvodnjo kapitalističnih držav. V primeri z letom 1929 se je industrijska proizvodnja v ZSSR 1938 zvišala za 477%, v ZDA za 72%, v Veliki Britaniji za 110%, v Nemčiji za 125% in v Franciji za 70%.

Leta 1940 se je industrijska proizvodnja ZDA v primeri z letom 1929 zvišala samo za 111%, dočim se je v Sovjetski zvezi v istem času zvišala za 534%.

Leta 1913 je bilo v Rusiji 11.400.000 delavcev, leta 1940 pa je število delavcev narastlo na 30 milijonov 400.000. V zadnjih 12 letih pred to vojno so se mezde delavcev zvišale povprečno za šestkrat. Državni donos, ki je leta 1913 znašal 21 milijard rubljev, se je v prvih petih letih omenjene dobe zvišal na 45 milijard in 500 milijonov rubljev, v naslednjih petih letih na 96 milijard in 300 milijonov rubljev, leta 1940 na 128 milijard in 300 milijonov rubljev; predvidevajo, da bo leta 1950 znašal 177 milijard rubljev.

Sedaj so vsi napori sovjetskega ljudstva posvečeni petletki, ki bo zvišala predvojno raven za 48% na industrijskem področju in za 27% v poljedelstvu.

V prihodnjih petih letih bodo zgradili ali obnovili 5900 tovarn. V istem času se bo število industrijskih delavcev in uradnikov zvišalo za 1,250.000 letno. Fond za plače bo leta 1950 dosegel znesek 252 milijard rubljev.

Poljedelska obnova v Ukrajini

Pri poljedelski obnovi v Ukrajini so dosegli velike uspehe. V primeri z lanskim letom se je površina s žitom posejane zemlje povečala za 509 000 hektarjev. Vse kolhoze so obnovili. Po vojni so postavili na tisoče in tisoče novih zgradb. Med drugim so zgradili 1300 poljedelskih električnih central, 1700 krožkov in knjižnic ter na tisoče bolnišnic.

Uporaba letal v poljedelstvu

Letalo je postalo neobhodno potrebno sredstvo za pomoč sovjetskim kmetom. V srednji Aziji se poslužujejo letal posebno proti kobilicam in žuželkam, ki škodujejo bombažnim nasadom. V Ukrajini tudi pri trosenju umetnih gnojil z letali na poljih z zimskim žitom in pri nasadih lanu.

Petletka v ČSR

Praga, 15. — «Rude pravo» objavlja glavne točke novega petletnega gospodarskega načrta 1949-1953. Načrt predvideva zvišanje državnih dohodkov za 45%, to je od 200 na 290 milijard kron. Investicije bodo znašale skupno 340 milijard in 500 milijonov kron, od katerih 91 milijard za zgraditev stanovanj ter socialnih, kulturnih in zdravstvenih ustanov. Industrijska proizvodnja se bo povečala za 61% v primeri z letom 1948. Načrt še posebno poudarja potrebo izpopolnjevanja težke industrije, da se bo proizvodnja lahko v naslednjih 5 letih povečala za 200%. Med drugim predvidevajo serijsko proizvodnjo avtomobilov, in sicer 50.000 avtomobilov letno. Proizvodnja električnega toka se bo zvišala za 50% v primeri z načrtno proizvodnjo leta 1948. To bodo dosegli z gradnjo 16 hidrocentral in z dograditvijo velikih central v Filantogu.

Povprečna poraba tekstilnih proizvodov se bo zvišala za 100% na vsakega prebivalca v primeri s predvojno proizvodnjo; proizvodnja obuvala pa se bo zvišala za 50%.

Pomanjkanju delovne sile v poljedelstvu bodo odpomogli z mehanizacijo, tako da bo ob koncu petletke vsaka občina razpolagala povprečno s tremi traktorji, dočim je pred vojno prišel en traktor na vsake tri občine. Proizvodnjo umetnih gnojil bodo zvišali za 40%.

Načrt predvideva dalje zgraditev 200.000 novih stanovanj, kar bo zajamčilo streho za milijon prebivalcev. V letu 1953 bo morala vrednost, ki jo bo nudilo načrtno gospodarstvo, doseči 15 milijard kron

TRŽAŠKI DNEVNIK

Zapiski ob robu

Hm - klobase so pa dobre!

«Voce libera» je včeraj v človečku o Tržaški razstavi zapisala naslednje:

«Kako je mogoče uničiti različne jugoslovanske republike ostaja pač za naše reakcionarne možgane misterij». *(To razumejo po njihovem le pri «Lavoratore». Tako so seveda — vedno za reakcionarne možgane — «Lavoratore» razkrinkali.)*

V prostorih, kjer razstavljajo tvrdke iz Jugoslavije so videli, da so vsi razstavljeni proizvodi Unrinega izvora. Cene usnjenih in tekstilnih izdelkov pa so se jim zdele neverjetno nizke in kakor pravi «Voce» — «najdejo se celo ljudje, ki bi hoteli te izdelke kupovati!» (Pomislite kakšen škandal je, če kupuješ blago, ki je cenejše!)

No, — mi razumemo gospode pri «Voce». Vemo, da jih boli. Vemo, da drugače ne morejo pisati o jugoslovanskih paviljonih potem, ko so dve leti pljuvali na

KAKO SE PRIPRAVLJATE NA TEDEN DEMOKRATIČNEGA TISKA?

vse, kar je v Jugoslaviji. Vemo, da morajo tudi molčati, kadar skupinice mladeničev pljuvajo po jugoslovanskih izdelkih — zlasti po knjigah, ki so razstavljene na sejmu. Oni se pač dobro zavedajo, kdo je gnojil drevo, ki je dalo take sadove «dvatisočletne kulture».

Samo nekaj ne razumemo:

Zakaj je nekdo od «Voce» ob otvoritvi razstave v jugoslovanskem paviljonu na zakuski za povabljene in zastopnike tiska pojedel kar tri kranjske klobase, ko je normalnemu človeku menda že ena dovolj?

Morda je — (če so bile klobase tudi Unrine, ni prav nič kazalo, da ga zanima) — mislil, da bo tako Jugoslavijo izstradal?!

P. s.

Nimamo namena oponašati «Voce» s tem t'stim» treh kranjskih klobas, ko nismo nič zanje prispevali. Pa tudi če bi kaj dali, ne bi bilo to niti lepo, niti okusno. Hočemo le reči, da je silno grdo, če kdo iz polnih ust kranjskih klobas pljuva tako nemarno, kakor znajo samo oni pri «Voce».

***

Tako nabirajo člane za Lego

Vedno težje in neznosnejše postaja v Trstu življenje za delovnega človeka. Teta «Voce libera» sicer pravi v svoji včerajšnji številki, da se italijanska lira vsak dan bolj krepi. V njenem narobeslovarju pa to pomeni, da je lira vsak dan manj vredna. Zato stikajo ljudje za zaslužkom in vsi delazmožni člani družine morajo delati, da se družina za silo prerije do konca meseca.

Tudi Marcela in Olga s Proseka sta si hoteli poiskati delo, da bi pomagali svoji družini. Stopili sta v tovarno Stock-konjaka in vprašali za zaposlitev. Tamkajšnji urednik pa ju je nahrulil in dejal, «da bodo pri njih dobili delo samo oni, ki so vpisani v Lego Nazionale».

Prav gotovo ni sam!

Slovenska, gospodinjska pomočnica, ene izmed deset tisočerih v Trstu služi pri znanem «antifašistu», članu ene izmed italijanskih nacionalnih strank. Nekega dne je dekle dejalo svojemu gospodarju, ko se je že stotič hvalil, da je antifašist:

«Kakšen antifašist ste, ko pa moram vsak teden enkrat snažiti vašo fašistično uniformo, ki jo imate v omari tako skrbno spravljeno, da vas bodo menda po smrti oblekli vanjo.»

Od takrat se gospodar pred nio ne hvali več z antifašizmom. Od takrat piše o «antifašizmu» samo še po tržaškem fašističnem časopisju.

Prav gotovo ni v Trstu edini!

«L'Innocente» prepovedan

Obveščevalni urad ZVU za STO je včeraj sporočil, da je prepovedana na britansko-ameriškem področju STO-ja prodaja lista «L'Innocente», ki izhaja na Reki.

Protidelavske namere delodajalcev

Hočejo ustvariti prepad med borci in delavskimi množicami

Z ozirom na lažna govoričenja vodstev nekaterih privatnih tvrdk, s katerimi dolže bivše partizane da povzročajo odpuste dosedanjih uslužbencev, s čemer hočejo zasesti njih službena mesta, je potrebno dati naslednje jasno in odločno pojasnilo.

Po nekem odloku italijanske vlade je ZVU izdala 1. decembra 1946. svoj proglas št. 235. Ta proglas daje prioriteto (prednost) tistim osebam, ki so trpele na bojnih poljih ali v ujetništvu in ki so, ko so se vrnili domov, fizično izčrpani in z zmanjšanimi delovnimi sposobnostmi našli svoja službena mesta zasedena. Za te osebe, ki so toliko prispevale za zmago pravične stvari je bilo skratka potrebno storiti vse.

V glavnem pravi odlok naslednje: Javne ali privatne ustanove morajo imeti v svoji službi 10% partizanov ali povratnikov celotnega števila nameščencev od 31. decembra 1945 naprej. Pri sprejemanju v službo po 1. decembru 1946. je potrebno skrbeti, da bodo v višini 75% sprejeti v službo partizani, povratniki, vdove in vojne sirote.

Ta odlok ima namen, da bi podjetja vzela na delo delavce, ki imajo prednost, četudi so nadštevilni. Po objavi tega odloka so zahtevale zveze bivših bojevnikov, vojnih povratnikov iz ujetništva, italijanskih in julijskih partizanov, da bi lahko prisostvovali pregledom, ki jih je izvrševal delovni inšpektorat pri raznih tvrdkah.

Junija meseca so končno le sprejeli te zahteve in takoj je bila sestavljena nadzorstvena komisija, v kateri je bil po en zastopnik gori navedenih zvez in inšpektor dela. Glavni namen zastopnikov in zvez v tej nadzorstveni komisiji je v tem, da pregledajo veljavnost in pravilnost dokumentov, ki dajejo pravico do prednostne zaposlitve.

Po štirimesečni izkušnji so ugotovili, da vodstva podjetij skušajo izbegavati ta odlok in obenem pripisujejo partizanom odgovornost zaradi odpustov, ki so včasih neizbežni, ker tvrdke ne sledijo navodilom zakona in odgovornost pade izključno le na delodajalce.

Ti slednji bi morali od 1. decembra lani vzeti na delo 75% onih, ki imajo pravico do prednosti, v resnici pa so sprejeli druge ljudi.

Inšpektor za delo kot zakoniti zastopnik ne more pristati na take grožnje, ker je vsakdo dolžan izpolnjevati vladne predpise. Ker pa je sedaj odpravljena prepoved odpustov, je rešitev tega vprašanja odvisna od delodajalca samega.

Zveza primorskih partizanov je odkrila te manevre delodajalcev, ki hočejo napraviti prepad med delavskimi množicami in ljudskimi ustanovami, nastalimi v osvobodilni borbi. Ta zveza sestoji iz borcev, ki so se postavili v bran za pravice izkoriščanih in še sedaj vztrajajo pri tem svojem delu. Zato je vsaka njihova akcija napravljena v cilju, da bi koristila vsemu delovnemu ljudstvu.

Kontrolne policijske čete

Pri civilni policiji v Trstu so organizirali tri posebne skupine, ki bodo zrsile kontrolo po gostilnah, kavarnah, hotelih in pri potujočih trgovcih.

Prva skupina pod poveljstvom desetnika Romana je naložila že prvi dan sedmim prekršiteljem denarne kazni. Druga je prijavila Jožefa Besednjaka, ki oddaja sobe v ul. Nazionale 26, ker sumijo, da so pri njem stanovale neprijavljene prostitutke. Poleg omenjenih so napravili še deset drugih ovadb, iz česar policija sklepa, da je bila ustanovitev teh kontrolnih skupin potrebna.

Brez komentarja...!

La Voce libera

organ dvatisočletne kulture

«Izdatki, ki so znašali na oente italijanskih bankovcev za propagando in pobiranje slučajnih kosti po Krasu in katere so kasneje krstili za «heroje osvobodilne borbe...». (Iz članka Il crollo delle «vele» objavljenega 14. t. m. v Voce libera na prvi strani zgoraj).

Tiskovna konferenca

predstavnika jugoslovanskih razstavljalcev na Tržaški razstavi

V petek 17. t. m. ob 11. uri dopoldne bo imel v prostorih hotela Excelsior *predstavnik jugoslovanskih razstavljalcev na* Tržaški razstavi *važno tiskovno konferenco, na katero so vabljeni vsi tukajšnji novinarji kakor tudi dopisniki inozemskih novinarskih agencij in časopisov.*

Občinski svet je odkril da sila rodi silo

Včeraj ob 18. uri se je zopet sestal občinski svet. Kakor po navadi je razpravljal o raznih stvareh, bral razna pisma, zopet razpravljal o bolnišnici za pljučno bolne itd.

Kar se te bolnišnice tiče, ima svet popolnoma prav, saj je v Trstu veliko število bolnikov, postelj pa je na razpolago za jetične samo 800. Neki svetnik je predlagal, da bi zasilno uredili bolnišnico pri Sv. Ivanu, kjer so sedaj kronično bolni, tako bi pridobili 300 novih postelj. Seveda bi morali prej preskrbeti prostore za kronično bolne. Teh 300 postelj pa bi bilo še vedno premalo. Toda razpravljanje mestnega sveta itak ne bo imelo nobenega konkretnega rezultata, ker vemo, da mora ZVU stvar odobriti in dati kredite, mestnega sveta pa itak ne posluša. Svet se je tudi pridružil zahtevi udruženja lesnih trgovcev, naj ZVU derekvirira lesno pristanišče.

Najbolj zanimiva pa je naslednja točka. Svetnik Rinaldini je dejal, da so ob 14. uri popoldne — pomislite pri belem dnevu! — pri Sv. Jakobu napadli «socialista» Pinguentinija, tajnika Delavske zbornice. Svetnik je ogorčeno zahteval, naj svet intervenira pri ZVU, ki mora zagotoviti osebno varnost in nedotakljivost meščanov. Dejal je, da je skrajni čas, da se taki napadi prenehajo, ker sila rodi le silo. No, in svetniki so mu ogorčeno pritrjevali.

Čudno! Zdelo bi se, da so doslej živeli nekje na Marsu. Smrtne žrtve, bombe, napadi na mirne meščane, uničevanje antifašističnih sedežev jih niso ganili. In glejte 15. oktobra v letu Gospodovem 1947 so ti prebivalci Marsa odkrili, da se v Trstu, ne v Trstu, ampak pri Sv. Jakobu, vrši nasilje. In da nasilje ni poštena stvar. Res, pozno so se zbudili!

Niso se pa niti z besedico spomnili predvčerajšnjih izjav tov. Pogassija, ki je izrazil zahteve tržaškega delovnega ljudstva, da bode zastopano tudi v občinskem svetu. Gospodom, ki jim je altruizem in idealizem vedno na jeziku, je zelo mnogo do svojih stolčkov in se jih krčevito oprijemljejo. Toda stvar se ne bo mogla vleči v nedogled. Tudi v ta svet bo moral zapihati nov veter, da bo razpršil gosto meglo, ki zastira pogled tem gospodom, da ne vidijo preko oken svojih dvoran. Dokler pa ne bo v svetu zastopano ljudstvo, bodo pač nadaljevali z mlačvo prazne slame.

Draginjska doklada za gostinsko stroko

V uradu za delo so se včeraj sporazumeli glede draginjske doklade za nameščence kavarn, barov, gostiln in podobnih podjetij. Za september je bilo določena kot doklada 2 tisoč lir. Za oktober in november bodo izplačali po 543 lir na dan kakor za industrijske delavce. Tudi za december bo v veljavi draginjska doklada industrijskih delavcev.

Čuvaji nadzorovalnih podjetij bodo dobili draginjsko doklado za oktober-november po 543.15 lir na dan. Za prihodnje mesece se bo ravnala draginjska doklada po spremembah dnevnih cen.

Policija zaplenila prostovoljne prispevke v Domju

Po javnih lokalih v Domju so imeli postavljene lesene skrinjice, v katerih so zbirali med tamošnjim prebivalstvom prostovoljne prispevke za zgraditev kulturnega krožka.

Predvčerajšnjim pa je šla civilna policija po gostilnah in ukazala, da morajo te nabiralnike odstraniti, ker nimajo dovoljenja za zbiranje prostovoljnih prispevkov. Ponekod so te nabiralnike zaplenili in odnesli s seboj, ne da bi prešteli denar ali dali kakšno potrdilo. Pri tej priliki so aretirali tudi dve ženski Antonijo in Vido Coretti, ker so ju dolžili, da sta oni dve prinesli nabiralnike v Domj). Policija je obe ženski pozneje izpustila, ker je bila njuna aretacija neupravičena.

Kako to, da policija tako samovoljno postopa po naših vaseh? Ako je res izšel odlok, ki prepoveduje zbiranje prispevkov, je potrebno ta odlok najprej objaviti in ljudi z njim seznaniti, ne pa jih razburjati s takimi surovimi in samovoljnimi nastopi. Ljudje v Domju sumijo, da je to vse skupaj samo izzivalna akcija tamkajšnje policije in zahtevajo, da jim mora civilna policija vrniti denar, ki ga je pobrala iz skrinjice v neki gostilni.

Razprave proti gradbenikom se nadaljujejo brez posebnih posledic

Včeraj zjutraj se je pod predsedstvom majorja Reakesa nadaljevala razprava proti gradbenikom. Na dolgo in široko je pričal ing. Coassin, uslužben pri Genio civile. Medtem ko je govoril o pogodbah med uradom za javna dela in gradbeniki, je sodišče dalo prečitati vse te pogodbe. Državni tožilec pa je pripomnil, da so dela, o katerih govorijo te pogodbe, bila oddana brez licitacij. Priča je priznal, da so odgovorni krogi na uradu za javna dela lahko prekinili pogodbo in s tem dela, ne da bi zato navedli vzroke.

Popoldanska razprava se je malce zakasnila, ker je sodišče razpravljalo o predlogu branilcev, da bi obtožence izpustili na začasno svobodo proti plačilu kavcije. Ob pol 4 je prišel v dvorano predsednik major Reakes in odbil predlog branilcev. Takoj za tem je spregovoril odvetnik Turola, ki brani ing. Brischija. V svojim spomenici, kakor je svoj govor odvetnik imenoval, je zahteval pojasnila, po katerem zakonu bodo sojeni obtoženci. Predsednik sodišča mu je takoj odgovoril, da se bo sodišče zato poslužilo italijanskega kazenskega zakonika. V drugem delu svoje spomenice pa je odvetnik predlagal, naj bi sodišče ukinilo sodni postopek proti Brischiju. Ker tožilec nobaje s svojimi pričami dokazal, da bi obtoženec dajal denar uradnikom na uradu za javna dela z namenom, da bi njegovemu podjetju dodelili izvršitev del. Sodišče je razpravo odgodilo na ponedeljek zjutraj, kakor so si želeli branilci.

Za enotnost tudi v mladinskem gibanju

Mladina Strojnih tovarn je poslala zvezi antifašistične mladine resolucijo, v kateri zahteva združitev vseh mladinskih sil STO-ja v enotno fronto, ki naj bi resnično branila pravice mladine. Resolucija se glasi:

Glavnemu odboru zveze antifašistične mladine, zvezi komunistične mladine, federaciji socialistične mladine, italijanski republikanskosocijalski mladini, mladinski sekciji fronte za neodvisnost in mladinski sekciji republikanskega gibanja za neodvisnost.

Mi, mladina Strojnih tovarn smo zvedeli, da so bila pogajanja, ki so se pričela med raznimi mladinskimi organizacijami spet prekinjena. Voditelji akcijske republikanske mladine in z njimi tudi socialisti niso hoteli sodelovati z določenim programom in so zavrgli predlog za enotno mladinsko gibanje, h kateremu težijo želje vse mladine.

Zato zahtevamo, da se pogajanja spet pričnejo in da ta pogajanja dajo res stvarne rezulate, ker le tako bo mladina dosegla svojo enakopravnost.

Sledi 288 podpisov.

Tatove je prepodila

Prejšnji večer kmalu po 8. uri so hoteli tatovi vdreti v stanovanje 41-letnega Jožefa Sorovagni v ul. Negrelli 10. Ko pa so se neznanci kobacali preko zidu, jih je opazila soseda Felicita Pero, ki je začela na vse grlo vpiti in klicati na pomoč. Tatovi so se vrtija prestrašili in jadrno ter brez plena zbežali.

KOLEDAR

Četrtek 16. oktobra
Gal, Hotimir
Sonce vzhaja ob 6.23, zahaja ob 17.14. Dolžina dneva 10.51.
Jutri 17. oktobra
Florencij, Volkun

Spominski dnevi

1944 je četa Laokovega odreda uničila orožniško postajo St. Janž na Dravskem polju.

Nič ni svetlejšega od tovarištva. (Gogolj)

Preskrba

Oddaja kuponov. Danes morajo vsi trgovci oddati kupone za mast in testenine.

Dvig odrezkov. Danes naj vsi trgovci dvignejo na uradu za preskrbo odrezke za testenine in milo.

Enotni sindikati

Tiskovni urad. Danes 16. t. m. ob 17.30 v ul. Monfort 3 bo sestanek tiskovnih referentov tovarniških odborov.

Mezdni sporazum za slaščičarje. Včeraj zjutraj so se na sedežu urada za delo sporazumeli o novih mezdah za slaščičarje. Za nameščence trgovin s slaščicami so povišali plače za mesec julij 30% za mesec avgust pa 40%. Za nameščence v delavnicah slaščic so povišali plačo od 8. avgusta dalje 45%.

Zveza primorskih partizanov

poziva člane pevskega zbora naj se javijo danes zvečer 16. t. m. ob 19.30 v kulturnem krožku «M. Kraljič».

Tečaj slovenščine in šaha v društvu Škamperle

Danes ob 20.30 se bo začel šahovski tečaj za igralce in začetnike. Zglasijo naj se oni, ki so se vpisali, pa tudi drugi prijatelji.

Vpisovanje v slovenski tečaj za začetnike in v nadaljevalni tečaj je vsak večer od 20.30 v društveni sobi.

Tečaj slovenščine v Barkovljah

se bo začel v petek 17. t. m. v župnišču.

Šahovski turnir odgoden

Šahovska sekcija ZDTV javlja, da je bil zaradi tehničnih zaprek odgoden šahovski turnir III. kategorije na 23. t. m. Vpisovanja se zaključijo 21. t. m. Spored bo določen 22. t. m.

Kulturni krožek «Ravber»

slovenska sekcija bo imela danes ob 20.30 redni sestanek s predavanjem tov. Umeka.

Zveza dijakov Trsta in ozemlja

Vpisovanja za izlet v Portorož se sprejemajo v ul. Imbriani 5 od 10. ure dalje in popoldan od 15.30 do 17.30. Vpisnina je 200 lir.

Sprejemajo se tudi prijave za nogometni, šahovski turnir in turnir košarke.

Društvo «Bazovica»

na Reki vabi vse Slovence, bivajoče na Reki in Sušaku na važen masovni sestanek, ki se vrši v petek 17. t. m. ob 8. uri zvečer v rajonski dvorani Ljudskega vrta (Giardini). *Odbor.*

Cene vinu, mleku in jajcem v Kopru

Gospodarski oddelek okrajnega ljudskega odbora v Kopru je določil sledeče cene vinu, mleku in jajcem: vino od 86 do 112 lir liter, mleko 35 lir liter, jajca 20 lir komad. Primerjajte te cene s cenami na «svobodnem» trgu v Trstu!

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob priliki vrtne veselice prosvetnega društva «M. Kraljič» dne 7. 9. 1947 so nabrali 13.089 lir za Rdeči križ Trsta in pokrajine.

V spomin Danielis Ernesta so darovali nameščenci javnih skladišč 2.350 lir za RK Trsta in pokrajine.

Rojstva, smrti in poroke

Dne 15. oktobra se je rodilo 8 otrok, umrlo je 6 ljudi, porok pa je bilo 9.

CIVILNE POROKE: strojnik Gonnarino Tucci in zasebnica Antonija Coch.

CERKVENE POROKE: kamnosek Julio Cussutta in zasebnica Danila Tunce, kirurg dr. Karlo Bortolotti in zasebnica Forti Marija, mehanik Remigio Rastello in šivilja Karmela Logiisi, kuhar Guido Stanta in zasebnica Angela Caretellino, urednik Gojan Birsa in zasebnica Silva Kijun, urednik Libero Pertot in šivilja Bruna Maran, upokojenec Matej Clementi in zasebnica Ivanka Bonač, mizar Lionello Elliot in šivilja Angela Orgiuolo.

UMRLI: 61-letni Jože Volfatti, 2 uri stara Stella Matton, 31-letni Ernest Iess, 61-letna Antonija Cornetie, 67-letni Jože Anič, 68-letni Ivan Badrich.

Večerna šola za trgovske vajence

Trgovska zveza v Gorici javlja, da se bo pričela v kratkem večerna šola za trgovske vajence. Zato poziva vse včlanjene trgovce, da omogočijo svojim vajencem obisk večerne šole.

KINOPREDSTAVE

ROSSETTI. 16.00: «Veličastveni valček», (življenje J. Strausa-a), Louise Rainer, Fernand Gravet in Milica Korjus.
SUPERCINEMA. 14.30: «Suez», Tyrone Power, Loretta Young, Annabella.
KINO OB MORJU. 16.00: «Roman ob zvokih valčka».
FENICE. 16.00: «Martin Eden» F. Ford in C. Trevor.
FILODRAMMATICO. 15.45: «Zgubljeni dnevi», Ray Milland in Jane Wyman.
ALABARDA. 16.00: «Pustolovščina na planinah».
IMPERO. 15.30: «Nedokončana pesem», A. Curtis in Ilona Massey.
ITALIA. 16.00: «Moderna žena», Katarina Hepburn in S. Tracy.
IDEALE. 16.00: «Rogetov zlatnik», Virginija Bruce in G. Sanders.
NOVO CINE. 16.00: «Izropano mesto», Richard Dix, Jane Wyatt.
GARIBALDI. 15.30: «Gospa ta sliki», Joan Bennet in Robinson.
ARMONIA. 15.00: «Mesto brez moških», L. Darnell in De Rosè.
ODEON. 15.30: «Njeno Visočanstvo je zaljubljeno», De Havilland.
RADIO. 16.00 «Prekleta farma», Ken Maynard.
CENTRALE. 15.00: «Neprijetni postavec», O' Brien.

Odg. urednik DUSAN HRESCAK
Tisk Stabilimento Tip. Trieste

POSEBNI VEČERNI TEČAJ ZA ŠOFERJE

Začetek 20. t. m. Vpisovanje v gostilni DELINC, Cesta na Basovico št. 254. Tečaj bo trajal en mesec in bo stal 5000 lir. Nadaljevanje tečaja v STRUNJANU 1. dec. t. l.

IZ SLOVENSKE ISTRE

Opekarna v Izoli in obnova

Smarje, Marezige, Buje in nekateri drugi kraji istrskega okrožja so mnogo trpeli za časa vojne. Fašistični in nemški okupatorji so požgali skoro cele vasi in uničili vse, kar se je uničiti dalo.

Ljudska oblast je takoj po osvoboditvi šla na delo in se lotila obnove porušenih domov, pri kateri je pomagalo vse ljudstvo, zlasti z udarniškim delom. V obnovitvenem načrtu je igrala važno vlogo tudi opeka Nardone v Izoli. Ustanovil jo je pred okrog 40 leti neki Nardone iz Vidma, ki pa je lansko leto pobegnil v Italijo, ker se je bal, da ga ne bi ljudstvo prijelo radi njegovega sodelovanja z Nemci.

Opekarna pa zaradi tega ni prekinila s svojim obratovanjem, ampak je proizvodnjo celo povečala. Tako je na primer pred vojno dnevno izdelovala 8000 kosov razne vrste opeke, dočim je sedaj dosegla srednjo dnevno proizvodnjo 11.000 kosov.

Ljudska oblast je poskrbela tudi za izboljšanje opekarniške opreme. Kupili so motor za 50 Ks za pogon raznih strojev. V načrtu je tudi nakup nove stiskalnice, ker je stara zelo zastarela in neprimerna za nadaljnje delo ter izboljšanje raznih drugih naprav.

V tovarni je pred vojno delalo 33 delavcev, dočim jih je sedaj stalno zaposlenih 45 ter imajo svoj tovarniški odbor, ki šteje 5 članov. Potom Enotnih sindikatov je odbor zadnji čas preskrbel članom obleke, čevlje in tudi visoke gumaste škornje za one, ki morajo delati v blatu. Tudi plače jim bodo v kratkem povišali, posebno onim pri pečeh, ki bodo dobili dnevno po 100 lir več zaradi svojega izredno težkega dela.

Izdelki gredo v glavnem za obnovo požganih vasi poleg tega pa tudi za gradnjo šol in drugih javnih poslopij. Cene so naslednje: strešniki po 11 lir kos, zidaki po 6.50 in za obnovo po 6 lir. Zidaki z dvema luknjama po 7 in s štirimi pa 8 lir kos. Veliki kosi so po 25 lir in za obnovo po 20.

Ker je kop pri opekarni že ves izrabljen, so zadnji čas začeli dovažati glino z dvema kamiona iz izsušenega zemljišča blizu Kopra. Ta glina pa ni tako prikladna za opeko, ker vsebuje preveč soli in opeka prehitro razkopa. Vsekakor bo treba poiskati in odkriti nov kop, da se bo opekarna še bolj razvila in pripomogla k obnovi ter dvigu blagostanja istrskega ljudstva.

Odlikovanja bivših borcev v Dekanih

V soboto 11. t. m. so bili odlikovani z redom hrabrosti «Za zasluge naroda» 4 Dekančani, bivši borci JA. Pred delitvijo odlikovanj je spregovoril naš učitelj tov. Velikonja, ki je poudarjal velik pomen odlikovanj borcem naše primorske armade - osvoboditeljice. Ko je predsednik ZZP iz Dekanov tov. Furlanič razdelil odlikovanja, so vsi ostali bivši borci navdušeno ploskali in odlikovancem čestitali. Vsakemu bivšemu borcu JA je ZPP-Dekani dodelila ½ kg skladkorja.

Ne bomo pozabili dneva

Ob četrti obletnici pohoda nacifašistične sodrge po naši Istri se je v vasi Kubed vršila žalna proslava. Proslave so se udeležili vsi vaščani. Spregovoril je tov. predsednik KLO o nesrečnem dnevu 2. oktobra 1943. Med drugim je dejal: «Zadoščenje padlim žrtvam daješ z delom za skupnost.»

Tov Udovič Angel iz Kubeda je predlagal, da se do prihodnje obletnice postavi spomenik sredi vasi, da se bodo še poznejši rodovi poklanjali padlim. Predlog je bil soglasno sprejet. Zalna proslava se je zaključila s enominutnim molkom in s pesmijo «Črtvam».

Štirje podjetniki na začasni svobodi

Medtem ko nekateri obtoženi gradbeniki III. skupine niso mogli v torek plačati določene kavcije za izpustitev na začasno svobodo, so pa podjetniki Mazzacuratti, Toros, Lanari in Svagel izplačali svoje obroke. Ta III. skupina teh obtožencev bo razdeljena na dva dela. Obtožnico proti prvi skupini bo zastopal kapitan Dey, proti drugi skupini pa kapitan Marcucci.

KRONIKA

Knjige je kradel

V ponedeljek popoldne so v knjigarni Libreria moderna prodajalci zalotili 12-letnega Celesteja Alojza, ki je hotel ukrasti tri knjige. Poklicali so policijo, ki je ukaželjnega tatiča izročila oddelku za mladoletne. Knjige so seveda vrnili lastniku.

Kaznovani igralci

Apollonio Vitaliano, član fizkulturnega društva Rojan, je zaradi svojega netaktnega vedenja do sodnika bil izključen od treh nadaljnih iger. Ker je s pestjo udaril nasprotnega igralca, je igralec Viezzoli Segello, član Dreherja, bil izključen od bodočih dveh tekem.

Premog sta kradla

Pristaniška policija je včeraj aretirala 55-letnega Antona Gombača iz ul. Edera 2, ker je ukradel v pristanišču 264 kg premoga. Obenem z njim so aretirali Bruna Skrlavaja s Pendice Scogletto, ker mu je pri tatvini pomagal. Tako mu bo tudi v ul. Tigor delal družbo, da se ne bo preveč dolgočasil.

Trgovca s cigaretami

V bližini novega pristanišča je policija ustavila 44-letnega Enrica Balbi iz ul. Biasoletto 22, in 35. letnega Natale Romana iz ul. delle Rose 75. Pri prvem so našli 400 turških cigaret, pri drugem pa 340. Policija je cigarete zaplenila in prijavila oba zaradi prodaje inozemskih cigaret.

Truplo v vodnjaku

Prejšnji dan ob 21. uri zvečer so potegnili iz vodnjaka pri gostilni Delinc v Bazovici iz vodnjaka truplo 21-letne Stopar Zofije, ki bila služkinja pri omenjeni gostilni. Stoparjeva je odšla že 2. t. m. domov v neko vas blizu Podgrada, kjer bi morala dobiti neke dokumente za svojo sestro. Od takrat je ni nihče več videl. Sumijo, da gre za samomor. Truplo so našli potem, ko je šla neka ženska po vodo in je opazila na dnu vodnjaka nekaj temnega, ki je plavalo na vodi. Z avtom so potem odpeljali truplo v mrtvašnico glavne bolnice za sodni pregled. Policija vodi preiskavo, da bi dognala vzroke, ki so povzročili smrt nesrečne mladenke.

FIZKULTURA

V nedeljo srečanje Lj. Ponziane z Dinamom v Trstu

Brezdvomno bo to nedeljsko srečanje glavni športni dogodek v Trstu. S tem se bo uradno započel tudi v Trstu letošnji jugoslovanski nogometni turnir. Čeprav so igralci Lj. Ponziane dosedaj dokazali marsikatero bridko razočaranje, se pogumno pripravljajo za nedeljsko tekmo. Zavedajo se, da si po zadnjih porazih morajo vsaj na domačem igrišču opomoči s točkami. Teh točk jim iskreno želimo tudi mi.

Beograd zmagal proti Pragi

Stirje novi državni rekordi

Prvi lahkoatletski dvoboj po vojni med Beogradom in Prago se je zaključil z zmago jugoslovanskih tekmovalcev v razmerju 108.5 : 99.5 točkam.

Prvi dan tekmovanja so v dveh disciplinah izboljšali dosedanje državne rekorde. Zvonko Sabolović je v teku na 400 m dosegel čas 49.4 sek., Djordje Stefanović pa v teku na 1500 m 3:58.6 min. V teku na 110 m z zaprekami je Srp (Beograd) postavil najboljši povojni rezultat s tem, da je pretekel progo v času 15.3 sek., Jeftović (Beograd) je dosegel zelo dober rezultat v metu krogle 14.04 m.

Drobne zanimivosti

Italija je premagala v Rimu Švedsko s 4:1 v tenisu. Rezultati posameznih srečanj so bili: Cucelli (I) - Rolsson (S) 6:2, 6:3, 6:4; Bergelin (S) - Marcello del Bello (I) 6:1, 6:4, 3:6, 6:1; Cucelli - Rolando del Bello (I) : Berelin - Rolsson (S) 7:5, 5:7, 6:3, 18:16; Canapelle (I) - Eliasson (S) 6:3, 6:2, 6:2; Cucelli (I) - Bergelin (S) 7:5, 3:6, 2:6, 6:0, 6:3.

*

Marcel Cerdan (Francija) je predvčerajšnjim v svojem prvem nastopu v Ameriki premagal v Montrealu (Kanada) Američana Bila Walkera v prvem kolu s tehničnim knock-outom po komaj 145 sekundah borbe.

Športna zveza Greta

vabi nogometaše, da se javijo 17. t. m. ob 20. uri na sedežu zveze.

Obenem vabi tudi svoje člane, naj se vpišejo 17. t. m. ob 20.30 v gostilni «ex Scarpa» v društveni zbor.

CIRIL KOSMAČ

KRUH

III.

Leta so tekla, Okouinokou je pobiral staro železo, odkopaval granate, jih prenašal in odpiral — in nobena ga ni raztreščila. Hodil je po stezah preko pobočij, pregledoval vse grme in vse jame, spal bog ve kje, tiščal struco pod pazduho, jo prirezoval z velikim kriačem, žvečil s kosmatimi ustnicami in glasno pihal sapo skozi nos. Vsa vas se ga je bila že zdavnaj privadila — in kadar je ob sobotah zvečer plašno hitel v trgovino, so se ljudje oddahnili in rekli: «Delopust». Strašili so otroke z njim in ga spoštovali, ker je bil pošten. Če je kdo pozabil sekiro v gozdu, se ni tresel zanjo; sekira se je ponoči sama vrnila in se zaseka v tnalo.

Do leta 1928. je Okouinokou pobral vse železo in je postal berač. Sredi poletja je več dni zapovrstjo s sklonjeno glavo usmajal po kolnikih med travniki, posedal ob reki in se s plašnimi koraki bližal naši hiši. Čim bliže je prihajal, tem bolj neodločni so bili njegovi koraki. Na ovinku se je vselej ustavil, stresel glavo, se okrenil in naglo odšel. Nekega popoldneva pa se je odločil. Počasi je prišel po vrtu, zavil okrog hleva in se ustavil na tnalu pod tepko. Dolgo smo čakali, da bo vstopil, toda ker se ni zganil, je mama odprla vrata in ga vprašala, kaj bi rad. Okouinokou je samo za spoznanje dvignil glavo in kakor grešnik s pritajenim glasom zašepetal:

«Kruha.»

Dobil je kos kruha, ga spustil čez rامo v oprtnik in šel. Potem je prihajal vsak teden, obiskal nekaj hiš in ljudje so mu radi dajali. Ko je nabral dovolj kruha, je izginil. Na obrazu se mu je poznalo, kako hudo se je moral boriti, da je zlomil svoj ponos. Vidno se je postaral in je zares postal berač.

«Vse ima svoj konec, tudi staro železo. Zanj bi bilo treba nove vojne», so govorili ljudje in gledali za njim, ko se je zdaj že z muko spenjal po strmi stezi, ki je držala v gozd.

Tako je Okouinokou preživel do zime. Ko je pred božičem padel prvi sneg in se je vas že pripravljala na praznike, se Okouinokou dolgo ni prikazal. Ljudje so ga pogrešali in ugibali, kam neki je izginil. Skoraj vsi so mislili, da je odpotoval v druge kraje. Toda Okouinokou ni nikamor odpotoval. Prvi teden po novem letu ga je našel Šmonov Izidor, ki je zmeraj stikal po hostah za lisicami: Okouinokou je ležal v stari, na pol razpadli oglarski koči — in je bil mrtev.

Šel sem ga gledat. Okouinokou je ležal na gnili slami; oči je imel odprte, brado popolnoma osivelo, obraz izpit, zobje so mu izpadli in iza dlesen se mu je cedila sokrvica. Na njegove prsi je bil prislonjen majhen, lastovičjemu gnezdu podoben oprtnik — in desnica Okouinokoua je ležala med kosi zmrzlega trdega kruha.

Popoldne se je zbralo precej ljudi. Postopali so okrog koče, kadili slab tobak in modrovali, kakšna neki mora biti taka smrt, in če ga bodo pokopali v blagoslovljeno zemljo.

Proti večeru je prišla komisija. Z njo je prišel «na lice mesta» tudi pogrebec Ivano, ki si je strokovnjaško ogledal mrliča, se grenko zakrohotal in rekel:

«Haha, kar poglejte ga: dvakrat na leto vidim kruh, ta ti pa ob kruhu umre. — Hja...» je pomolčal za hip, kakor bi zasledoval veliko misel: «Že vidim: tudi kruh ni vse.»

Potem je posekal tri mlade, pri tleh ukrivljene gabre, da bi naredil vlače, «kajti kdo ga bo nosil, hudiča trapastega, iz teh gnap». Na vlače je položil nekaj smrekovih vej in nanje polegel Okouinokoua.

«No, zdaj te moram pa še zvezati, drugače mi med potjo zmukneš v kakšen grm po granato», mu je rekel in odrezal dve močni leskovi trti ter jih opekel na ognju, da bi jih laže zvil. S prvo mu je zvezal noge, drugo pa je pretaknil pod mrtvečevim hrbtom skozi gabre in mu potem poklenknil na prsi, da bi ga močneje zategnil.

«Tako», je zadovoljno rekel, ko mu je naredil na prsih velik vozel, ezdaj pa imaš privezan si ‚okou in okou'.» Nato je krepko pritisnil čik, bziknil rjavo slino v sneg, zavlekel vlače po kolniku in jih spustil po plazu v dolino.

Okouinokoua so pokopali z vsemi častmi, celo župnik se je dal pregovoriti in je opravil pogrebne molitve. Na spomlad so mu vaščani postavili hrastov križ. Ker niso vedeli pravega imena, so napisali nanj:

Tu počiva
OKOLI IN OKOLI
umrl ob kruhu za božič 1929

Okouinokou je v naši vasi še danes živ. Kadar koli se kmetje srečajo in tarnajo, da pečejo kruh samo dvakrat na leto, tolažijo drug drugega:

«Le potrpi. Saj kruh tudi ni vse. Okouinokou je ob kruhu celo umrl.»

In pri teh besedah se nasmehnejo in zdi se mi, da je v tistem smehu skrito neko veliko spoznanje in hrepenenje po pravem kruhu.

In nemara je tudi «baron baronasti» kdaj potoval skozi našo vas in slišal zgodbo o življenju, ki ga je živel Okouinokou. Toda čemu? Podobni ljudje so živeli in živijo tudi drugje. Nekateri so s svojo smrtjo, drugi s svojim težkim življenjem razširili spoznanje, da je najhujši glad glad srca.

*Zdaj pa se ljudje